KATHO UPANISHAD

CHAPTER 1

3 Sections

71 Verses

SHANTI MANTRA

ॐ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु ।
सह वीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ।
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

Om Saha Nau-Avatu | Saha Nau Bhunaktu |

Saha Viiryam Karavaavahai | Tejasvi Nau-Adhiitam-Astu Maa Vidvissaavahai |

Om Shaantih Shaantih Shaantih ||

Chapter 1 - Section 1 - Verse 1

ॐ उशन् ह वै वाजश्रवसः सर्ववेदसं ददौ ।
तस्य ह नचिकेता नाम पुत्र आस ॥ १ ॥

Om usanha vai vajasravasah sarvavedasam dadau,

tasya ha naciketa nama putra asa II 1 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 2

तँ ह कुमारँ सन्तं दक्षिणासु नीयमानासु
श्रद्धाविवेश सोऽमन्यत ॥ २ ॥

Tam ha kumaram santam daksinasu niyamanasu,

Sraddha vivesa so'manyata II 2 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 3

पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रियाः ।
अनन्दा नाम ते लोकास्तान् स गच्छति ता ददत् ॥ ३ ॥

Pitodaka jagdhatrna dugdha-doha nirindriyah,

ananda nama te lokas-tan sa gacchati ta dadat II 3 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 4

स होवाच पितरं तत कस्मै मां दास्यसीति ।
द्वितीयं तृतीयं तँ होवाच मृत्यवे त्वा ददामीति ॥ ४ ॥

Sa hovaca pitaram tata kasmai mam dasyasiti,

dvitiyam trtiyam tam hovaca mrtyave tva dadamiti II 4 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 5

बहूनामेमि प्रथमो बहूनामेमि मध्यमः ।
किँ स्विद्यमस्य कर्तव्यं यन्मयाऽद्य करिष्यति ॥ ५ ॥

Bahunam-emi prathamo bahunam-emi madhyamah,
kimsvid-yamasya kartavyam yan-maya-'dya karisyati II 5 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 6

अनुपश्य यथा पूर्वे प्रतिपश्य तथाऽपरे ।
सस्यमिव मर्त्यः पच्यते सस्यमिवाजायते पुनः ॥ ६ ॥

Anupasya yatha purve pratipasya tatha-'pare,
sasyamiva martyah pacyate sasyam-iva-jayate punah II 6 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 7

वैश्वानरः प्रविशत्यतिथिर्ब्राह्मणो गृहान् ।
तस्यैतां शान्तिं कुर्वन्ति हर वैवस्वतोदकम् ॥ ७ ॥

Vaisvanarah pravisati atithir brahmano grhan,
tasyai-tam santim kurvanti hara vaivasva-todakam II 7 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 8

आशाप्रतीक्षे संगतँ सूनृतां
चेष्टापूर्ते पुत्रपशूँश्च सर्वान् ।
एतद्वृङ्क्ते पुरुषस्याल्पमेधसो
यस्यानश्नन्वसति ब्राह्मणो गृहे ॥ ८ ॥

Asa pratikse sangatam sunrtam
cesta-purte putra pasums-ca sarvan,
etad vrnkte purusasya alpa medhaso
yasya anasnan vasati brahmano grhe II 8 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 9

तिस्रो रात्रीर्यदवात्सीर्गृहे मे-
ऽनश्नन् ब्रह्मन्नतिथिर्नमस्य: ।
नमस्तेऽस्तु ब्रह्मन् स्वस्ति मेऽस्तु
तस्मात्प्रति त्रीन्वरान्वृणीष्व ॥ ९ ॥

Tisro ratrir yad avatsir grhe me,
anasnan brahmann atithir namasyah,
namaste'stu brahman svasti me'stu
tasmat prati trin varan vrnisva II 9 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 10

शान्तसंकल्प: सुमना यथा स्याद्
वीतमन्युर्गौतमो माऽभि मृत्यो ।
त्वत्प्रसृष्टं माऽभिवदेत्प्रतीत
एतत् त्रयाणां प्रथमं वरं वृणे ॥ १० ॥

Santa-sankalpah sumana yatha syad
Vita manyur Gautamo ma'bhi mrtyo,
tvat prasrstam ma'bhivadet pratita
etat trayanam prathamam varam vrne II 10 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 11

यथा पुरस्ताद् भविता प्रतीत औद्दालकिरारुणिर्मत्प्रसृष्टः । सुखँ रात्रीः शयिता वीतमन्युः त्वां ददृशिवान्मृत्युमुखात् प्रमुक्तम् ॥ ११ ॥	Yatha purastad bhavita pratita auddalakir Arunir mat prasrstah, Sukham ratrih sayita vita-manyuh tvam dadrsivan mrtyu mukhat pramuktam ll 11 ll

Chapter 1 - Section 1 - Verse 12

स्वर्गे लोके न भयं किंचनास्ति न तत्र त्वं न जरया बिभेति । उभे तीर्त्वाऽशनायापिपासे शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके ॥ १२ ॥	Svarge loke na bhayam kinca-nasti, na tatra tvam na jaraya bibheti ; ubhe tirtva-sanaya-pipase, sokatigo modate svarga-loke. ll 12 ll

Chapter 1 - Section 1 - Verse 13

स त्वमग्निँ स्वर्ग्यमध्येषि मृत्यो
प्रब्रूहि त्वँ श्रद्दधानाय मह्यम् ।
स्वर्गलोका अमृतत्वं भजन्त
एतद् द्वितीयेन वृणे वरेण ॥ १३ ॥

Sa tvam-agnim svargyam-adhyesi mrtyo
prabruhi tam sraddadhanaya mahyam,
svarga-loka amrtatvam bhajante
etad dvitiyena vrne varena II 13 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 14

प्र ते ब्रवीमि तदु मे निबोध
स्वर्ग्यमग्निं नचिकेतः प्रजानन् ।
अनन्तलोकाप्तिमथो प्रतिष्ठां
विद्धि त्वमेतं निहितं गुहायाम् ॥ १४ ॥

Pra te bravimi tad-u me nibodha
svargyam agnim Naciketah prajanan,
ananta lokaptim-atho pratistham
viddhi tvam etam nihitam guhayam II 14 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 15

लोकादिमग्निं तमुवाच तस्मै या इष्टका यावतीर्वा यथा वा । स चापि तत्प्रत्यवदद्यथोक्तं अथास्य मृत्युः पुनरेवाह तुष्टः ॥ १५ ॥	Lokadi-magnim tam-uvaca tasmai ya istaka yavatir va yatha va, sa capi tat pratya-vadad yathoktam atha-'sya mrtyuh punare-vaha tustah II 15 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 16

तमब्रवीत् प्रीयमाणो महात्मा वरं तवेहाद्य ददामि भूयः । तवैव नाम्ना भविताऽयमग्निः सृङ्कां चेमामनेकरूपां गृहाण ॥ १६ ॥	Tam-abravit priyamano mahatma varam tavehadya dadami bhuyah, tavaiva namna bhavita'yam-agnih srnkam cemam aneka rupam grahana II 16 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 17

त्रिणाचिकेतस्त्रिभिरेत्य सन्धिं त्रिकर्मकृत्तरति जन्ममृत्यू । ब्रह्मजज्ञं देवमीड्यं विदित्वा निचाय्येमाँ शान्तिमत्यन्तमेति ॥ १७ ॥	Trinaciketas-tribhir-etya sandhim trikarma-krt tarati janma-mrtyu, brahma-jajnam devam-idyam viditva nicayye-mam santim atyantam-eti II 17 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 18

त्रिणाचिकेतस्त्रयमेतद्विदित्वा य एवं विद्वाँश्चिनुते नाचिकेतम् । स मृत्युपाशान् पुरतः प्रणोद्य शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके ॥ १८ ॥	Tri-naciketas trayam etad viditva ya evam vidvams cinute naciketam, sa mrtyu-pasan puratah pranodya sokatigo modate svarga-loke II 18 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 19

एष तेऽग्निर्नचिकेतः स्वर्ग्यो यमवृणीथा द्वितीयेन वरेण । एतमग्निं तवैव प्रवक्ष्यन्ति जनासः तृतीयं वरं नचिकेतो वृणीष्व ॥ १९ ॥	Esa te-'gnir-naciketah svargyo yam avrnitha dvitiyena varena, etam agnim tavaiva pravaksyanti janasah trtiyam varam naciketo vrnisva II 19 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 20

येयं प्रेते विचिकित्सा मनुष्ये- ऽस्तीत्येके नायमस्तीति चैके । एतद्विद्यामनुशिष्टस्त्वयाऽहं वराणामेष वरस्तृतीयः ॥ २० ॥	Yeyam prete vicikitsa manusye asti-tyeke nayam astiti caike, etad vidyam anusistas tvaya 'ham varanam esa varas trtiyah II 20 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 21

देवैरत्रापि विचिकित्सितं पुरा न हि सुविज्ञेयमणुरेष धर्मः । अन्यं वरं नचिकेतो वृणीष्व मा मोपरोत्सीरति मा सृजैनम् ॥ २१ ॥	Devair-atrapi vicikitsitam pura na hi suvijneyam-anur-esa dharmah, anyam varam naciketo vrnisva ma moparotsir-ati ma srjainam II 21 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 22

देवैरत्रापि विचिकित्सितं किल त्वं च मृत्यो यन्न सुज्ञेयमात्थ । वक्ता चास्य त्वादृगन्यो न लभ्यो नान्यो वरस्तुल्य एतस्य कश्चित् ॥ २२ ॥	Devair-atrapi vicikit-sitam kila tvam ca mrtyo yan-na suvijneyam-attha, vakta casya tvadrg anyo na labhyo nanyo varas-tulya etasya kascit II 22 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 23

शतायुषः पुत्रपौत्रान्वृणीष्वा बहून्पशून् हस्तिहिरण्यमश्वान् । भूमेर्महदायतनं वृणीष्व स्वयं च जीव शरदो यावदिच्छसि ॥ २३ ॥	Satayusah putra pautran vrnisva bahun pasun hasti hiranyam asvan, bhumer-mahad ayatanam vrnisva svayam ca jiva sarado yavad icchasi II 23 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 24

एतत्तुल्यं यदि मन्यसे वरं वृणीष्व वित्तं चिरजीविकां च । महाभूमौ नचिकेतस्त्वमेधि कामानां त्वा कामभाजं करोमि ॥ २४ ॥	Etat tulyam yadi manyase varam vrnisva vittam cira-jivikam ca, mahabhumau naciketas tvam edhi kamanam tva kama-bhajam karomi II 24 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 25

ये ये कामा दुर्लभा मर्त्यलोके सर्वान् कामाँश्छन्दतः प्रार्थयस्व । इमा रामाः सरथाः सतूर्या न हीदृशा लम्भनीया मनुष्यैः । आभिर्मत्प्रत्ताभिः परिचारयस्व नचिकेतो मरणं माऽनुप्राक्षीः ॥ २५ ॥	Ye ye kama durlabha martya-loke sarvan kamams chandatah prartha-yasva, ima ramah sarathah saturya na hidrsa lambhaniya manusyaih, abhir mat prattabhih paricara-yasva naciketo maranam ma-'nupraksih II 25 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 26

श्वोभावा मर्त्यस्य यदन्तकैतत् सर्वेंद्रियाणां जरयंति तेजः । अपि सर्वं जीवितमल्पमेव तवैव वाहास्तव नृत्यगीते ॥ २६ ॥	Svobhava martyasya yad antakaitat sarven-driyanam jarayanti tejah, api sarvam jivitam alpam eva tavaiva vahas tava nrtya gite II 26 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 27

न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यो
लप्स्यामहे वित्तमद्राक्ष्म चेत्त्वा ।
जीविष्यामो यावदीशिष्यसि त्वं
वरस्तु मे वरणीयः स एव ॥ २७ ॥

Na vittena tarpaniyo manusyo
lapsyamahe vittam adraksma cettva,
jivisyamo yavadi sisyasi tvam
varas tu me varaniyah sa eva II 27 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 28

अजीर्यताममृतानामुपेत्य
जीर्यन्मर्त्यः क्वधःस्थः प्रजानन् ।
अभिध्यायन् वर्णरतिप्रमोदान्
अतिदीर्घे जीविते को रमेत ॥ २८ ॥

Ajiryatam amrtanam upetya
Jiryan martyah kvadhah sthah prajanan,
abhidhyayan varna rati pramodan
atidirghe jivite ko rameta II 28 II

Chapter 1 - Section 1 - Verse 29

यस्मिन्निदं विचिकित्सन्ति मृत्यो यत्साम्पराये महति ब्रूहि नस्तत् । योऽयं वरो गूढमनुप्रविष्टो नान्यं तस्मान्नचिकेता वृणीते ॥ २९ ॥	Yasminn idam vicikit-santi mrtyo yat samparaye mahati bruhi nas-tat, yo'yam varo gudham anupravisto nanyam tasman-naciketa vrnite II 29 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 1

अन्यच्छ्रेयोऽन्यदुतैव प्रेय- स्ते उभे नानार्थे पुरुषँ सिनीतः । तयोः श्रेय आददानस्य साधु भवति हीयतेऽर्थाद्य उ प्रेयो वृणीते ॥१॥	Anyac-chreyo 'nyad-uyad-utaiva preyas-te ubhe nanarthe purusam sinitah, Tayoh sreya adadanasya sadhu bhavati hiyate 'rthadya u preyo vrnite II 1 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 2

श्रेयश्च प्रेयश्च मनुष्यमेतः तौ सम्परीत्य विविनक्ति धीरः । श्रेयो हि धीरोऽभि प्रेयसो वृणीते प्रेयो मन्दो योगक्षेमाद्वृणीते ॥२॥	Sreyas-ca preyas-ca manusyam-etah tau samparitya vivinakti dhirah, Sreyo hi dhiro'bhi preyaso vrnite preyo mando yoga-ksemad vrnite II 2 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 3

स त्वं प्रियान्प्रियरूपांश्च कामान् अभिध्यायन्नचिकेतोऽत्यस्राक्षीः । नैतां सृङ्कां वित्तमयीमवाप्तो यस्यां मज्जन्ति बहवो मनुष्याः ॥ ३ ॥	Sa tvam priyan-priya rupams-ca kaman abhidhyayam naciketo 'tyasraksih, Naitam srnkam vittamayim avapto yasyam majjanti bahavo manusyah II 3 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 4

दूरमेते विपरीते विषूची अविद्या या च विद्येति ज्ञाता । विद्याभीप्सिनं नचिकेतसं मन्ये न त्वा कामा बहवोऽलोलुपन्त ॥ ४ ॥	Duram-ete viparite visuci avidya ya ca vidyeti jnata, Vidyabhi-psinam Naciketasam manye na tva kama bahavo 'lolupanta II 4 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 5

अविद्यायामन्तरे वर्तमानाः
स्वयं धीराः पण्डितंमन्यमानाः ।
दन्द्रम्यमाणाः परियन्ति मूढा
अन्धेनैव नीयमाना यथान्धाः ॥ ५ ॥

Avidya-yam-antare vartamanah
svayam dhirah panditam-manya-manah,
Dandramya-manah pariyanti mudha
andhe-niya-mana yatha'ndhah II 5 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 6

न साम्परायः प्रतिभाति बालं
प्रमाद्यन्तं वित्तमोहेन मूढम् ।
अयं लोको नास्ति पर इति मानी
पुनः पुनर्वशमापद्यते मे ॥ ६ ॥

Na samparayah pratibhati balam
Pramad-yantam vitta-mohena mudham,
Ayam loko nasti para iti mani
punah punar-vasamapadyate me II 6 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 7

श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः
शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विद्युः ।
आश्चर्यो वक्ता कुशलोऽस्य लब्धा
आश्चर्यो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः ॥ ७ ॥

Sravanaya'pi bahu-bhiryo na labhyah
srnvanto'pi bahavo yam na vidyuh,
Ascaryo vakta kusalo'sya labdha
ascaryo jnata kusalanu-sistah II 7 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 8

न नरेणावरेण प्रोक्त एष
सुविज्ञेयो बहुधा चिन्त्यमानः ।
अनन्यप्रोक्ते गतिरत्र नास्ति
अणीयान् ह्यतर्क्यमणुप्रमाणात् ॥ ८ ॥

Na narena-varena prokta esa
suvijneyo bahuda cintyamanah,
Ananya-prokte gatir-atra nasti
aniyan-hya-tarkyam-anupramanat II8II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 9

नैषा तर्केण मतिरापनेया प्रोक्तान्येनैव सुज्ञानाय प्रेष्ठ ।
यां त्वमापः सत्यधृतिर्बतासि त्वादृङ्नो भूयान्नचिकेतः प्रष्टा ॥ ९ ॥

Naisa tarkena matir-apaneya prokta 'neynaiva sujnanaya prestha,
Yam tvam-apah satya-dhrtir-batasi tvadrn no bhuyan-naciketah prasta II 9 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 10

जानाम्यहं शेवधिरित्यनित्यं न ह्यध्रुवैः प्राप्यते हि ध्रुवं तत् ।
ततो मया नाचिकेतश्चितोऽग्निः अनित्यैर्द्रव्यैः प्राप्तवानस्मि नित्यम् ॥ १० ॥

Janamy-aham sevadhir itya-nityam na hya-dhruvaih prapyate hi dhruvam tat,
Tato maya Naciketas-cito'gnih anityair-dravyaih prapatavan-asmi nityam II 10 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 11

कामस्याप्तिं जगतः प्रतिष्ठां क्रतोरानन्त्यमभयस्य पारम् ।
स्तोममहदुरुगायं प्रतिष्ठां दृष्ट्वा धृत्या धीरो नचिकेतोऽत्यस्राक्षीः ॥ ११ ॥

Kamasya-''ptim jagatah pratistham krator-anantyam-abhayasya param,
Stomam-mahad-urugayam pratistham drstva dhrtya dhiro Naciketo-'tyasraksih II 11 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 12

तं दुर्दर्शं गूढमनुप्रविष्टं गुहाहितं गह्वरेष्ठं पुराणम् ।
अध्यात्मयोगाधिगमेन देवं मत्वा धीरो हर्षशोकौ जहाति ॥ १२ ॥

Tam dr-darsam gudam-anupravistam guhahitam gahvarestham puranam,
Adhyatma-yoga-dhigamena devam matva dhiro harsa-sokau jahati II12 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 13

एतच्छ्रुत्वा सम्परिगृह्य मर्त्यः प्रवृह्य धर्म्यमणुमेतमाप्य ।
स मोदते मोदनीयँ हि लब्ध्वा विवृतँ सद्म नचिकेतसं मन्ये ॥ १३॥

Etac-chrutva sam-parigrhya martyah pravrhya dharmyam-anum-etam-apya,

Sa modate modaniyam hi labdhva vivrtam sadma Naciketasam manye II 13 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 14

अन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मात् अन्यत्रास्मात्कृताकृतात् ।
अन्यत्र भूताच्च भव्याच्च यत्तत्पश्यसि तद्वद ॥ १४ ॥

Anyatra dharmad-anyatra-dharmat anyantra-smat krta-krtat,

Anyatra bhutac-ca bhavyac-ca yat-tat pasyasi tad vada II 14 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 15

सर्वे वेदा यत्पदमामनन्ति तपाꣳसि सर्वाणि च यद्वदन्ति ।
यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते पदꣳ संग्रहेण ब्रवीम्योमित्येतत् ॥ १५ ॥

Sarve veda yat padam amananti tapamsi sarvani ca yad vadanti,

Yad icchanto brahma-caryam caranti tat te padam sangrahena bravimy-om-ity-etad II 15 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 16

एतद्ध्येवाक्षरं ब्रह्म एतद्ध्येवाक्षरं परम् ।
एतद्ध्येवाक्षरं ज्ञात्वा यो यदिच्छति तस्य तत् ॥ १६ ॥

Etad-dhyeva-ksaram brahma etad-dhyeva-ksaram param,

Etad-dhyeva-ksaram jnatva yo yad-icchati tasya tat II 16 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 17

एतदालम्बनँ श्रेष्ठमेतदालम्बनं परम् ।
एतदालम्बनं ज्ञात्वा ब्रह्मलोके महीयते ॥ १७ ॥

Etad alambanam srestham, etad alambanam param,

Etad alambanam jnatva, Brahma loke mahiyate II 17 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 18

न जायते म्रियते वा विपश्चिन् नायं कुतश्चिन्न बभूव कश्चित् ।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥ १८ ॥

Na jayate mriyate va vipascit nayam kutascin-na babhuva kascit,

Ajo nityah sasvato'yam purano na hanyate hanyamane sarire II 18 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 19

हन्ता चेन्मन्यते हन्तुँ हतश्चेन्मन्यते हतम् ।
उभौ तौ न विजानीतो नायँ हन्ति न हन्यते ॥ १९ ॥

Hanta cen-manyate hantum, hatas-cen-manyate hatam ;

Ubhau tau na vijanito, nayam hanti na hanyate II 19 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 20

अणोरणीयान्महतो महीयान आत्माऽस्य जन्तोर्निहितो गुहायाम् ।
तमक्रतुः पश्यति वीतशोको धातुप्रसादान्महिमानमात्मनः ॥ २० ॥

Anor-aniyan mahato mahiyan Atmasya jantor-nihito guhayam,

Tam-akratuh pasyati vita-soko dhatuh prasadan-mahimanam-atmanah II 20 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 21

आसीनो दूरं व्रजति शयानो याति सर्वतः ।
कस्तं मदामदं देवं मदन्यो ज्ञातुमर्हति ॥ २१ ॥

Asino duram vrajati, sayano yati sarvatah,

Kastam mada-madam devam, madanyo jnatum-arhati II 21 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 22

अशरीरँ शरीरेष्वनवस्थेष्ववस्थितम् ।
महान्तं विभुमात्मानं मत्वा धीरो न शोचति ॥ २२ ॥

Asariram sariresu anavasthesva-vasthitam,

Mahantam vibhum atmanam matva dhiro na socati II 22 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 23

नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो न मेधया न बहुना श्रुतेन ।
यमेवैष वृणुते तेन लभ्यः तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूँ स्वाम् ॥ २३ ॥

Na ayam-atma pravacanena labhyo na medhaya na bhuna srutena,

Yam evaisa vrnute tena labhyah tasyaisa atma vivrnute tanum svam II 23 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 24

नाविरतो दुश्चरितान्नाशान्तो नासमाहितः ।
नाशान्तमानसो वाऽपि प्रज्ञानेनैनमाप्नुयात् ॥ २४ ॥

Na-virato duscaritan, nasanto nasama-hitah,

Nasanta-manaso va'pi, prajnane-naina-mapnuyat II 24 II

Chapter 1 - Section 2 - Verse 25

यस्य ब्रह्म च क्षत्रं च उभे भवत ओदनः ।
मृत्युर्यस्योपसेचनं क इत्था वेद यत्र सः ॥ २५ ॥

Yasya Brahma ca ksatram ca, ubhe bhavata odanah,

Mrtyur-yasyo-pasecanam ka, ittha veda yatra sah II 25 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 1

ऋतं पिबन्तौ सुकृतस्य लोके गुहां प्रविष्टौ परमे परार्धे ।
छायातपौ ब्रह्मविदो वदन्ति पञ्चाग्नयो ये च त्रिणाचिकेताः ॥ १ ॥

Rtam pibantau sukrtasya loke, guham pravistau parame parardhe ;

Chaya-tapau brahma-vido vadanti, pancagnayo ye ca trina-ciketah II 1 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 2

यः सेतुरीजानानामक्षरं ब्रह्म यत् परम् ।
अभयं तितीर्षतां पारं नाचिकेतँ शकेमहि ॥ २ ॥

Yah setur-ijananam, aksaram Brahma yat param,

Abhayam titirsatam param, Naciketam sakemahi II 2 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 3

आत्मानँ रथितं विद्धि शरीरँ रथमेव तु ।
बुद्धिं तु सारथिं विद्धि मनः प्रग्रहमेव च ॥ ३ ॥

Atmanam rathinam viddhi, sariram ratham eva tu,

Buddhim tu sarathim viddhi, manah pragraham eva ca II 3 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 4

इन्द्रियाणि हयानाहुर्विंषयाँ स्तेषु गोचरान् ।
आत्मेन्द्रियमनोयुक्तं भोक्तेत्याहुर्मनीषिणः ॥ ४ ॥

Indriyani hayanahuh, visayamstesu gocaran,

Atmendriya mano-yuktam, bhokte-tyahur manisinah II 4 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 5

यस्त्वविज्ञानवान्भवत्ययुक्तेन मनसा सदा ।
तस्येन्द्रियाण्यवश्यानि दुष्टाश्वा इव सारथेः ॥ ५ ॥

Yastva-vijnanavan bhavati, ayuktena manasa sada,
Tasyen-driyanya-vasyani, dustasva iva saratheh II 5 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 6

यस्तु विज्ञानवान्भवति युक्तेन मनसा सदा ।
तस्येन्द्रियाणि वश्यानि सदश्वा इव सारथेः ॥ ६ ॥

Yastu vijnanavan bhavati, yuktena manasa sada,
Tasyen-driyani-vasyani, sadasva iva saratheh II 6 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 7

यस्त्वविज्ञानवान्भवत्यमनस्कः सदाऽशुचिः ।
न स तत्पदमाप्नोति संसारं चाधिगच्छति ॥ ७ ॥

Yastva-vijnanavan bhavati, amanaskah sada-'sucih,

Na sa tat padam-apnoti, samsaram cadhi-gacchati II 7 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 8

यस्तु विज्ञानवान्भवति समनस्कः सदा शुचिः ।
स तु तत्पदमाप्नोति यस्माद्भूयो न जायते ॥ ८ ॥

Yastu vijnanavan bhavati, samanaskah sada sucih,

Sa tu tat padam-apnoti, yasmad bhuyo na jayate II 8 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 9

विज्ञानसारथिर्यस्तु मनः प्रग्रहवान्नरः ।
सोऽध्वनः पारमाप्नोति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥ ९ ॥

Vijnana-sarathir-yastu, manah pragrahavan narah,

So'dhvanah param apnoti, tad visnoh paramam padam II 9 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 10

इन्द्रियेभ्यः परा ह्यर्था अर्थेभ्यश्च परं मनः ।
मनसस्तु परा बुद्धिर्बुद्धेरात्मा महान्परः ॥ १० ॥

Indriye-bhyah para hy-artha, arthebhyas-ca param manah,

Manasas-tu para buddhih, buddher-atma mahan-parah II 10 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 11

महतः परमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषः परः ।
पुरुषान्न परं किंचित्सा काष्ठा सा परा गतिः ॥ ११ ॥

Mahatah param-avyaktam, avyaktat-purusah parah,

Purusan-na param kincit, sa kastha sa para gatih II 11 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 12

एष सर्वेषु भूतेषु गूढोऽऽत्मा न प्रकाशते ।
दृश्यते त्वग्र्यया बुद्ध्या सूक्ष्मया सूक्ष्मदर्शिभिः ॥ १२ ॥

Esa sarvesu butesu, gudho'tma na prakasate,

Drsyate tvagryaya buddhya, suksmaya suksma-darsibhih II 12 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 13

यच्छेद्वाङ्मनसी प्राज्ञस्तद्यच्छेज्ज्ञान आत्मनि ।
ज्ञानमात्मनि महति नियच्छेत्तद्यच्छेच्छान्त आत्मनि ॥ १३ ॥

Yacched van-manasi prajnah tad yacchej jnana atmani,

Jnanam-atmani mahati niyacchet tad yacchec-chanta atmani II 13 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 14

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।
क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया दुर्गं पथस्तत्कवयो वदन्ति ॥ १४ ॥

Uttishata jagrata, Prapya varan nibodhata,

Ksurasya dhara nisita duratyaya durgam pathas-tat kavayo vadanti II 14 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 15

अशब्दमस्पर्शमरूपमव्ययं तथाऽरसं नित्यमगन्धवच्च यत् ।
अनाद्यनन्तं महतः परं ध्रुवं निचाय्य तन्मृत्युमुखात् प्रमुच्यते ॥ १५ ॥

Asabdam asparsam arupam avyayam, tatha'rasam nityam agandhavat ca yat ;
Anadya-nantam mahatah param dhruvam, nicayya tan mrtyu mukhat pramucyate II 15 II

Chapter 1 - Section 3 - Verse 16

नाचिकेतमुपाख्यानं मृत्युप्रोक्तँ सनातनम् ।
उक्त्वा श्रुत्वा च मेधावी ब्रह्मलोके महीयते ॥ १६ ॥

Naciketam upakhyanam, mrtyu proktam sanatanam,
Uktva srutva ca medhavi, Brahma loke mahiyate II 16 II

य इमं परमं गुह्यं श्रावयेद् ब्रह्मसंसदि ।
प्रयतः श्राद्धकाले वा तदानन्त्याय कल्पते ।
तदानन्त्याय कल्पत इति ॥ १७ ॥

Ya imam paramam guhyam sravayet brahma samsadi,
prayatah sraddha-kale va, tadan-antyaya kalpate,
tadam antyaya kalpata iti II 17 II